

418/2011 Sb.

Zákon

ze dne 27. října 2011

O trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

SHRNUTÍ ZÁKONA OD DOSTUPNÉHO ADVOKÁTA

JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.
Garant obsahu

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob stanovuje, kdy může být firma nebo jiná organizace trestně stíhána. Zákon č. 418/2011 Sb., známý jako **zákon o trestní odpovědnosti právnických osob**, umožňuje **postihnout společnosti za trestné činy jejich zaměstnanců nebo vedení**.

Zákon se vztahuje na situace, kdy trestný čin spáchá osoba jednající za firmu – například manažer, účetní nebo zaměstnanec. Právnická osoba může být potrestána i tehdy, pokud nezabránila trestné činnosti v rámci svých struktur. Soud může uložit **peněžitý trest, zákaz činnosti, zabavení majetku nebo dokonce zrušení firmy**.

V praxi zákon dopadá na **firmy, školy, nadace nebo obce**. Motivuje organizace, aby zavedly **compliance programy a vnitřní kontrolní mechanismy** proti podvodům, korupci nebo hospodářské kriminalitě.

Zákon zvyšuje odpovědnost firem za dění uvnitř organizace. Trestní odpovědnost už není jen o jednotlivcích – ale i o tom, jak firmy nastaví pravidla a dohlíží na jejich dodržování.

Vyhlášeno dne 22. prosince 2011, datum poslední novelizace 28. června 2022

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Obecná ustanovení

§ 1

Předmět úpravy a její vztah k jiným zákonům

(1) Tento zákon upravuje podmínky trestní odpovědnosti právnických osob, tresty a ochranná opatření, které lze za spáchání stanovených trestných činů právnickým osobám uložit, a postup v řízení proti právnickým osobám.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se trestní zákoník, v řízení proti právnické osobě trestní řád a v řízení o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních přiměřeně zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, není-li to z povahy věci vyloučeno.

(3) Pro účely jiných právních předpisů se trestním řízením rozumí i řízení vedené proti právnické osobě podle tohoto zákona.

Místní působnost

§ 2

(1) Podle zákona České republiky se posuzuje trestnost činu spáchaného na území České republiky právnickou osobou, která má sídlo v České republice nebo má na území České republiky umístěn podnik nebo organizační složku, anebo zde alespoň vykonává svoji činnost nebo zde má svůj majetek.

(2) Trestný čin se považuje za spáchaný na území České republiky, dopustila-li se právnická osoba jednání

a) zcela nebo zčásti na území České republiky, i když porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem nastalo nebo mělo nastat zcela nebo zčásti v cizině, nebo

b) v cizině, pokud porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem nastalo nebo mělo, byť i jen zčásti nastat na území České republiky.

(3) Na účastenství se užije obdobně § 4 odst. 3 a 4 trestního zákoníku.

§ 3

Podle zákona České republiky se posuzuje také trestnost činu, pokud jej v cizině spáchala právnická osoba mající sídlo v České republice.

§ 4

(1) Podle zákona České republiky se posuzuje trestnost činu mučení a jiného nelidského a krutého zacházení (§ 145 trestního zákoníku), padělání a pozměnění peněz (§ 233 trestního zákoníku), udávání padělaných a pozměněných peněz (§ 235 trestního zákoníku), výroby a držení padělatelského náčiní a zařízení určeného k neoprávněnému získání platebního prostředku (§ 236 trestního zákoníku), neoprávněné výroby peněz (§ 237 trestního zákoníku), rozvracení republiky (§ 310 trestního zákoníku), teroristického útoku (§ 311 trestního zákoníku), teroru (§ 312 trestního zákoníku), účasti na teroristické skupině (§ 312a trestního zákoníku), financování terorismu (§ 312d trestního zákoníku), podpory a propagace terorismu (§ 312e trestního zákoníku), vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f trestního zákoníku), sabotáže (§ 314 trestního zákoníku), vyzvědačství (§ 316 trestního zákoníku), násilí proti orgánu veřejné moci (§ 323 trestního zákoníku), násilí proti úřední osobě (§ 325 trestního

zákoníku), padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348 trestního zákoníku), genocidia (§ 400 trestního zákoníku), útoku proti lidskosti (§ 401 trestního zákoníku), apartheidu a diskriminace skupiny lidí (§ 402 trestního zákoníku), přípravy útočné války (§ 406 trestního zákoníku), válečné krutosti (§ 412 trestního zákoníku), perzekuce obyvatelstva (§ 413 trestního zákoníku), plenění v prostoru válečných operací (§ 414 trestního zákoníku), zneužití mezinárodně uznávaných a státních znaků (§ 415 trestního zákoníku), zneužití vlajky a příměří (§ 416 trestního zákoníku) a ublížení parlamentáři (§ 417 trestního zákoníku) i tehdy, spáchala-li takový trestný čin v cizině právnická osoba, která nemá sídlo v České republice.

(2) Podle zákona České republiky se posuzuje trestnost činu spáchaného v cizině právnickou osobou, která nemá sídlo v České republice, též tehdy, byl-li čin spáchán ve prospěch právnické osoby, která má na území České republiky sídlo.

§ 5

(1) Podle zákona České republiky se posuzuje také trestnost činu, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

(2) Ustanovení § 2 až 4 se neužijí, jestliže to mezinárodní smlouva nepřipouští.

§ 6

Vyloučení odpovědnosti některých právnických osob za trestný čin

(1) Podle tohoto zákona nejsou trestně odpovědné

- a) Česká republika,
- b) územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci.

(2) Majetková účast právnických osob uvedených v odstavci 1 na právnické osobě nevylučuje trestní odpovědnost takové právnické osoby podle tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Základy trestní odpovědnosti právnických osob

§ 7

Trestné činy

Trestnými činy se pro účely tohoto zákona rozumí zločiny nebo přečiny uvedené v trestním zákoníku, s výjimkou trestných činů zabití (§ 141 trestního zákoníku), vraždy novorozeného dítěte matkou (§ 142 trestního zákoníku), účasti na sebevraždě (§ 144 trestního zákoníku), rvačky (§ 158 trestního zákoníku), soulože mezi příbuznými (§ 188 trestního zákoníku), dvojího manželství (§ 194 trestního zákoníku), opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195 trestního zákoníku), zanedbání povinné výživy (§ 196 trestního zákoníku), týrání osoby žijící ve společném obydlí (§

199 trestního zákoníku), porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 trestního zákoníku, vlastizrady (§ 309 trestního zákoníku), zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace (§ 315 trestního zákoníku), spolupráce s nepřítelem (§ 319 trestního zákoníku), válečné zrady (§ 320 trestního zákoníku), služby v cizích ozbrojených silách (§ 321 trestního zákoníku), osvobození vězně (§ 338 trestního zákoníku), násilného překročení státní hranice (§ 339 trestního zákoníku), vzpoury vězňů (§ 344 trestního zákoníku), nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku), opilství (§ 360 trestního zákoníku), proti branné povinnosti uvedených ve zvláštní části hlavě jedenácté trestního zákoníku, vojenských uvedených ve zvláštní části hlavě dvanácté trestního zákoníku a použití zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje (§ 411 trestního zákoníku).

§ 8

Trestní odpovědnost právnické osoby

(1) Trestným činem spáchaným právnickou osobou je protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak

- a) statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat,
- b) osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, i když není osobou uvedenou v písmenu a),
- c) ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby, nebo
- d) zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení (dále jen „zaměstnanec“) při plnění pracovních úkolů, i když není osobou uvedenou v písmenech a) až c),

jestliže jí ho lze přičítat podle odstavce 2.

(2) Právnické osobě lze přičítat spáchání trestného činu uvedeného v § 7, jestliže byl spáchán

- a) jednáním orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v odstavci 1 písm. a) až c), nebo
- b) zaměstnancem uvedeným v odstavci 1 písm. d) na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v odstavci 1 písm. a) až c) anebo proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) až c) neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.

(3) Trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v odstavcích 1 a 2.

(4) Ustanovení odstavců 1 a 2 se užití i tehdy, jestliže

- a) k jednání uvedenému v odstavcích 1 a 2 došlo před vznikem právnické osoby,
- b) právnická osoba vznikla, ale soud rozhodl o neplatnosti právnické osoby,
- c) právní úkon, který měl založit oprávnění k jednání za právnickou osobu, je neplatný nebo neúčinný, nebo
- d) jednající fyzická osoba není za takový trestný čin trestně odpovědná.

(5) Právnická osoba se trestní odpovědnosti podle odstavců 1 až 4 zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila.

§ 9

Pachatel, spolupachatel a účastník

(1) Pachatelem trestného činu je právnická osoba, které lze přičítat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem způsobem uvedeným v tomto zákoně.

(2) Pachatelem je i právnická osoba, která k provedení činu užila jiné právnické nebo fyzické osoby.

(3) Trestní odpovědností právnické osoby není dotčena trestní odpovědnost fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 a trestní odpovědností těchto fyzických osob není dotčena trestní odpovědnost právnické osoby. Byl-li trestný čin spáchán společným jednáním více osob, z nichž alespoň jedna je osoba právnická, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama.

§ 10

Trestní odpovědnost právního nástupce právnické osoby

(1) Trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce.

(2) Přešla-li trestní odpovědnost podle odstavce 1 na více právních nástupců právnické osoby, přihlédne soud při rozhodování o druhu a výměře trestu nebo ochranného opatření i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody ze spáchaného trestného činu, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoli z nich pokračuje v činnosti, v souvislosti s níž byl spáchán trestný čin.

(3) Na ukládání úhrnného, souhrnného a společného trestu právnímu nástupci se obdobně užití ustanovení trestního zákoníku; nepřichází-li takový postup v úvahu vzhledem k povaze právního nástupnictví nebo z jiných důvodů, soud uloží samostatný trest.

(4) Obdobně podle odstavců 1 až 3 bude soud postupovat v případě, že dojde ke zrušení právnické osoby po pravomocném skončení trestního stíhání.

§ 11

Účinná lítost

(1) Trestní odpovědnost právnické osoby zaniká, jestliže dobrovolně upustila od dalšího protiprávního jednání a

a) odstranila nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, anebo škodlivému následku zamezila nebo škodlivý následek napravila, nebo

b) učinila státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu o trestném činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, mohlo být ještě odstraněno nebo škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno.

(2) Trestní odpovědnost právnické osoby podle odstavce 1 však nezaniká, spáchala-li trestný čin pletich v insolvenčním řízení (§ 226 trestního zákoníku), porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) trestního zákoníku, zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 3 nebo 4 trestního zákoníku, pletich při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 odst. 1 písm. b) nebo c) trestního zákoníku, pletich při veřejné dražbě podle § 258 odst. 1 písm. b) nebo c) trestního zákoníku, přijetí úplatku (§ 331 trestního zákoníku), podplacení (§ 332 trestního zákoníku) nebo nepřímého úplatkářství (§ 333 trestního zákoníku).

§ 12

Promlčení trestní odpovědnosti

Na promlčení trestní odpovědnosti právnických osob platí obdobně § 34 trestního zákoníku.

§ 13

Vyloučení z promlčení

Uplynutím promlčecí doby nezaniká trestní odpovědnost

a) za trestné činy uvedené ve zvláštní části hlavě třinácté trestního zákoníku, s výjimkou trestných činů založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403 trestního zákoníku), projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404 trestního zákoníku) a popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405 trestního zákoníku),

b) za trestné činy rozvracení republiky (§ 310 trestního zákoníku), teroristického útoku (§ 311 trestního zákoníku) a teroru (§ 312 trestního zákoníku), pokud byly spáchány za takových okolností, že zakládají válečný zločin nebo zločin proti lidskosti podle předpisů mezinárodního práva.

ČÁST TŘETÍ

Tresty a ochranná opatření

Obecná ustanovení

§ 14

Přiměřenost trestu a ochranného opatření

(1) Při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédne soud k povaze a závažnosti trestného činu, k poměrům právnické osoby, včetně její dosavadní činnosti a jejích majetkových poměrů; přitom přihlédne též k tomu, zda právnická osoba vykonává činnost ve veřejném zájmu, která má strategický nebo obtížně nahraditelný význam pro národní hospodářství, obranu nebo bezpečnost. Dále soud přihlédne k působení právnické osoby po činu, zejména k její případné účinné snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu. Přihlédne také k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí činnost právnické osoby.

(2) Ochranné opatření nelze právnické osobě uložit, není-li přiměřené povaze a závažnosti spáchaného činu, jakož i jejím poměrům.

(3) Při ukládání trestních sankcí soud přihlédne i k důsledkům, které může mít jejich uložení na třetí osoby, zejména přihlédne k právem chráněným zájmům osob poškozených trestným činem a věřitelů právnické osoby, jejichž pohledávky vůči trestně odpovědné právnické osobě vznikly v dobré víře a nemají původ nebo nesouvisí s trestným činem právnické osoby.

§ 15

Druhy trestů a ochranných opatření

(1) Za trestné činy spáchané právnickou osobou lze uložit pouze tyto tresty

- a) zrušení právnické osoby,
- b) propadnutí majetku,
- c) peněžitý trest,
- d) propadnutí věci,
- e) zákaz činnosti,
- f) zákaz držení a chovu zvířat,
- g) zákaz plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži,
- h) zákaz přijímání dotací a subvencí,
- i) uveřejnění rozsudku.

(2) Za trestné činy spáchané právnickou osobou lze uložit jako ochranné opatření zabránění věci nebo zabránění části majetku.

(3) Právnícké osobě lze uložit tresty a ochranná opatření uvedená v odstavcích 1 a 2 samostatně nebo vedle sebe. Nelze však uložit peněžitý trest nebo zabrání části majetku vedle propadnutí téže části majetku a trest propadnutí věci vedle zabrání téže věci.

HLAVA II

Ukládání jednotlivých druhů trestů

§ 16

Zrušení právnické osoby

(1) Soud může uložit trest zrušení právnické osoby právnické osobě se sídlem v České republice, pokud její činnost spočívala zcela nebo převážně v páchání trestného činu nebo trestných činů. Trest zrušení právnické osoby nelze uložit, vylučuje-li to povaha právnické osoby.

(2) Je-li právnickou osobou banka, může soud uložit trest zrušení právnické osoby až po vyjádření České národní banky k možnostem a důsledkům jeho uložení; k tomuto vyjádření soud přihlédne. Obdobně se věta první použije ohledně pojišťovny, zajišťovny, penzijního fondu, investiční společnosti, investičního fondu, obchodníka s cennými papíry, spořitelního a úvěrního družstva, centrálního depozitáře, instituce elektronických peněz, platební instituce, provozovatele vypořádacího systému a organizátora trhu s investičními nástroji.

(3) Je-li právnickou osobou komoditní burza, může soud uložit trest zrušení právnické osoby až po vyjádření příslušného orgánu státní správy, který uděluje státní povolení k provozování burzy podle jiného právního předpisu k možnostem a důsledkům jeho uložení; k tomuto vyjádření soud přihlédne.

(4) Právní mocí rozhodnutí, kterým byl uložen trest zrušení právnické osoby, vstupuje tato právnická osoba do likvidace.

(5) Z majetku právnické osoby, které byl uložen trest zrušení právnické osoby, mohou být uspokojeny pohledávky věřitelů, pokud nejde o majetek, u něhož je to vzhledem k jeho povaze nebo charakteru nebo k povaze spáchaného trestného činu vyloučeno.

§ 17

Propadnutí majetku

(1) Soud může uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li právnickou osobu za zvlášť závažný zločin, kterým pro sebe nebo jiného získala nebo se snažila získat majetkový prospěch.

(2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit trest propadnutí majetku pouze v případě, že trestní zákoník uložen tohoto trestu za spáchaný zločin dovoluje.

(3) Propadnutí majetku postihuje celý majetek právnické osoby nebo tu jeho část, kterou soud určí.

(4) Je-li právnickou osobou banka nebo zahraniční banka, jejíž pobočka vykonává činnost na území České republiky

na základě bankovní licence udělené Českou národní bankou nebo na základě principu jednotné licence podle jiného právního předpisu, může soud uložit trest propadnutí majetku až po vyjádření České národní banky k možnostem a důsledkům jeho uložení; k tomuto vyjádření soud přihlédne. Obdobně se věta první použije ohledně pojišťovny, pobočky pojišťovny, zajišťovny, pobočky zajišťovny, penzijního fondu, investiční společnosti, investičního fondu, obchodníka s cennými papíry, pobočky obchodníka s cennými papíry, spořitelního a úvěrního družstva, centrálního depozitáře, instituce elektronických peněz, pobočky zahraniční instituce elektronických peněz, platební instituce, provozovatele vypořádacího systému a organizátora trhu s investičními nástroji.

§ 18

Peněžitý trest

(1) Soud může uložit právnické osobě peněžitý trest, odsuzuje-li ji za úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný z nedbalosti. Uložení peněžitého trestu nesmí být na újmu práv poškozeného.

(2) Denní sazba činí nejméně 1 000 Kč a nejvíce 2 000 000 Kč. Při určení výše denní sazby zohlední soud majetkové poměry právnické osoby.

(3) Ustanovení § 17 odst. 4 se užíje obdobně.

§ 19

Propadnutí věci

Soud může uložit právnické osobě trest propadnutí věci, včetně propadnutí náhradní hodnoty, za podmínek stanovených trestním zákoníkem.

§ 20

Zákaz činnosti

(1) Soud může uložit právnické osobě trest zákazu činnosti na jeden rok až dvacet let, byl-li trestný čin spáchaný v souvislosti s touto činností.

(2) Ustanovení § 17 odst. 4 se užíje obdobně.

§ 20a

Zákaz držení a chovu zvířat

Soud může uložit právnické osobě trest zákazu držení a chovu zvířat až na dvacet let, byl-li trestný čin spáchaný v souvislosti s držením, chovem nebo péčí o zvíře.

§ 21

Zákaz plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži

(1) Soud může uložit trest zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži právnické osobě na jeden rok až dvacet let, dopustila-li se právnická osoba trestného činu v souvislosti s uzavíráním smluv na plnění veřejných zakázek nebo s jejich plněním, s účastí v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži.

(2) Trest zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži jako trest samostatný může soud uložit, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu uložení jiného trestu není třeba.

(3) Trest zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži spočívá v tom, že se právnické osobě po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje v soudem stanoveném rozsahu uzavírat smlouvy na plnění veřejných zakázek, účastnit se zadávacího řízení nebo veřejné soutěže podle jiných právních předpisů.

§ 22

Zákaz přijímání dotací a subvencí

(1) Soud může uložit trest zákazu přijímání dotací a subvencí právnické osobě na jeden rok až dvacet let, dopustila-li se právnická osoba trestného činu v souvislosti s podáváním nebo vyřizováním žádosti o dotaci, subvenci, návratnou finanční výpomoc nebo příspěvek, s jejich poskytováním nebo využíváním, anebo s poskytováním nebo využíváním jakékoliv jiné veřejné podpory.

(2) Trest zákazu přijímání dotací a subvencí jako trest samostatný může soud uložit, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba.

(3) Trest zákazu přijímání dotací a subvencí spočívá v tom, že se právnické osobě po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje v soudem stanoveném rozsahu ucházet se o veškeré dotace, subvence, návratné finanční výpomoci, příspěvky nebo jakékoliv jiné veřejné podpory podle jiných právních předpisů, jakož i takové dotace, subvence, návratné finanční výpomoci, příspěvky nebo jakékoliv jiné veřejné podpory přijímat.

§ 22a

Podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži a zákazu přijímání dotací a subvencí

(1) Po výkonu poloviny trestu zákazu činnosti, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži nebo zákazu přijímání dotací a subvencí může soud podmíněně upustit od výkonu jeho zbytku, jestliže odsouzená právnická osoba v době výkonu trestu svou další činností prokázala, že dalšího výkonu tohoto trestu není třeba, zejména pokud doloží účinný soubor opatření zajišťujících dodržování právních norem a směřujících k předcházení trestné činnosti včetně provedených nápravných opatření vedoucích k zamezení rizika opětovného spáchání stejné nebo podobné trestné činnosti, za kterou byla odsouzena.

(2) Při podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži nebo zákazu přijímání dotací a subvencí soud stanoví zkušební dobu na jeden rok až na deset let, nikoliv však na dobu kratší než zbytek trestu; zkušební doba počíná právní mocí rozhodnutí o tomto upuštění.

(3) Ustanovení § 91 odst. 1 až 3 trestního zákoníku se použije přiměřeně.

§ 23

Uveřejnění rozsudku

(1) Soud může uložit trest uveřejnění rozsudku, je-li třeba veřejnost seznámit s odsuzujícím rozsudkem, zejména vzhledem k povaze a závažnosti trestného činu, anebo vyžaduje-li to zájem na ochraně bezpečnosti lidí nebo majetku, popřípadě společnosti. Přitom soud určí druh veřejného sdělovacího prostředku, ve kterém má být rozsudek uveřejněn, rozsah jeho uveřejnění a lhůtu určenou právnické osobě k uveřejnění rozsudku.

(2) Trest uveřejnění rozsudku spočívá v tom, že odsouzená právnická osoba nechá na své náklady pravomocný odsuzující rozsudek nebo jeho vymezené části uveřejnit v soudem určeném druhu veřejného sdělovacího prostředku, a to s uvedením údajů obchodní firmy nebo názvu právnické osoby a jejího sídla. Údaje umožňující identifikaci fyzické osoby nebo právnické osoby, která je odlišná od odsouzené právnické osoby, uvedené ve výroku rozsudku a v jeho odůvodnění musí být před uveřejněním anonymizovány.

HLAVA III

Zánik výkonu trestu

§ 24

Promlčení výkonu trestu

Trest uložený právnické osobě nelze vykonat po uplynutí promlčecí doby, jež činí

a) třicet let, jde-li o odsouzení k peněžitému trestu uloženému v nejméně 560 denních sazbách, nebo k trestu zákazu činnosti, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži, zákazu přijímání dotací a subvencí, pokud jejich délka činí alespoň 15 let,

b) dvacet let, jde-li o odsouzení k peněžitému trestu uloženému v nejméně 380 denních sazbách, nebo k trestu zákazu činnosti, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži, zákazu přijímání dotací a subvencí, pokud jejich délka činí alespoň 10 let,

c) deset let, jde-li o odsouzení k peněžitému trestu uloženému v nejméně 200 denních sazbách, nebo k trestu zákazu činnosti, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži, zákazu přijímání dotací a subvencí, pokud jejich délka činí alespoň 5 let,

d) pět let při odsouzení k jinému trestu.

§ 25

Vyloučení z promlčení

Výkon trestu uloženého pro trestné činy uvedené v § 13 se nepromlčuje.

HLAVA IV

Ochranná opatření

§ 26

Zabrání věci

Soud může uložit právnické osobě ochranné opatření zabrání věci, včetně zabrání náhradní hodnoty nebo zabrání spisů a zařízení, nebo namísto zabrání věci uložit pozměnění věci, odstranění určitého zařízení, označení nebo provedení jiné změny nebo omezení dispozice s věcí za podmínek stanovených trestním zákoníkem.

§ 26a

Zabrání části majetku

Soud může uložit právnické osobě ochranné opatření zabrání části majetku za podmínek stanovených trestním zákoníkem.

HLAVA V

Zánik účinků odsouzení

§ 27

(1) Na odsouzenou právnickou osobu se hledí, jako by nebyla odsouzena, jakmile byl

- a) trest vykonán,
- b) trest nebo jeho zbytek prominut, nebo
- c) výkon trestu promlčen.

(2) Na právnickou osobu odsouzenou pro zvlášť závažný zločin k trestu propadnutí majetku nebo k trestu zákazu činnosti, zákazu držení a chovu zvířat, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži anebo zákazu přijímání dotací a subvencí, pokud jejich délka činí alespoň pět let, se hledí, jako by nebyla odsouzena, jestliže ode dne uvedeného v odstavci 1 uplynuly tři roky.

Zvláštní ustanovení o řízení proti právnickým osobám

§ 29

Místní příslušnost

Nelze-li zjistit místo činu nebo byl-li čin spáchán v cizině, koná řízení soud, v jehož obvodu má obviněná právnická osoba sídlo nebo v jehož obvodu má obviněná zahraniční právnická osoba svůj podnik nebo organizační složku; jestliže se nedají tato místa zjistit nebo jsou mimo území České republiky, koná řízení soud, v jehož obvodu čin vyše najevo.

§ 30

Vyrozumění o zahájení a skončení trestního stíhání

(1) O zahájení trestního stíhání proti právnické osobě vyrozumí orgán činný v trestním řízení, který trestní stíhání zahájil, příslušný orgán veřejné moci nebo osobu, které podle jiných právních předpisů vedou obchodní rejstřík nebo jiný zákonem určený rejstřík, registr nebo evidenci, orgán udělující licenci nebo povolení k činnosti této právnické osobě a orgán odpovědný za dozor nad takovou právnickou osobou. Tyto orgány nebo osoby vyrozumí předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce také o pravomocném skončení věci.

(2) Je-li k zániku nebo přeměně právnické osoby nutný zápis do zákonem určeného rejstříku, registru nebo evidence, vyrozumí předseda senátu orgán veřejné moci, který vede takový rejstřík, registr nebo evidenci, o skončení vykonávacího řízení.

§ 31

Společné řízení

(1) Proti obviněné právnické osobě a obviněné fyzické osobě se koná společné řízení, jestliže jejich trestné činy spolu souvisejí, pokud tomu nebrání důležité důvody. Společné řízení koná krajský soud, je-li příslušný konat řízení alespoň o jednom z trestných činů. Jsou-li pachateli nejtěžšího trestného činu nebo nejtěžších trestných činů obviněná právnická osoba i fyzická osoba, koná společné řízení soud, který je příslušný konat řízení proti obviněné fyzické osobě.

(2) Ve společném řízení vedeném proti právnické a fyzické osobě se trestní odpovědnost právnické a fyzické osoby posuzuje samostatně.

(3) Pokud mají být v průběhu společného řízení vedeného proti fyzické a právnické osobě prováděny úkony trestního řízení ve vztahu k oběma těmto osobám, provádějí se zpravidla nejprve ve vztahu k fyzické osobě.

§ 32

Zrušení, zánik a přeměna právnické osoby

- (1) Právnická osoba, proti které bylo zahájeno trestní stíhání, je povinna neprodleně písemně oznámit státnímu zástupci a v řízení před soudem předsedovi senátu, že budou prováděny úkony směřující k jejímu zrušení, zániku nebo k přeměně, a to před provedením těchto úkonů, jinak jsou tyto úkony neplatné.
- (2) Právnická osoba, proti které bylo zahájeno trestní stíhání, nemůže být do doby jeho pravomocného skončení zrušena a nemůže dojít k její přeměně, ani k jejímu zániku, s výjimkou případu, kdy by důsledky byly nepřiměřené povaze spáchaného trestného činu; v takovém případě trestní odpovědnost právnické osoby, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání, přechází na právního nástupce této osoby. Byla-li právnická osoba založena na dobu určitou nebo k dosažení určitého účelu, a v době od zahájení jejího trestního stíhání uplynula doba, na níž byla založena, nebo se naplnil účel, pro který byla založena, hledí se na ni od tohoto okamžiku, jako by byla založena na dobu neurčitou.
- (3) O tom, zda právnická osoba může být zrušena a zda smí dojít k její přeměně, popřípadě k jejímu zániku, rozhodne na návrh této právnické osoby nebo jiné oprávněné osoby v přípravném řízení soudce a v řízení před soudem předseda senátu.
- (4) Pokud státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu nepodá příslušnému soudu návrh na vyslovení neplatnosti úkonů směřujících ke zrušení, zániku nebo přeměně právnické osoby, neplatnosti rozhodnutí o schválení přeměny právnické osoby nebo neplatnosti projektu přeměny za podmínek stanovených jiným právním předpisem, hledí se na tyto úkony jako na platné.
- (5) Před rozhodnutím podle odstavce 3 může soudce a v řízení před soudem předseda senátu právnické osobě uložit, aby ve stanovené lhůtě složila na určený účet jím stanovenou částku odpovídající výši předpokládaného peněžitého trestu nebo aby poskytla jinou záruku. Na trvání těchto opatření a na nakládání se složenou částkou platí obdobně § 73a odst. 5 věta první a § 73a odst. 6 až 9 trestního řádu.
- (6) Proti rozhodnutím uvedeným v odstavcích 3 a 5 je přípustná stížnost, která má v případě rozhodnutí podle odstavce 3 odkladný účinek.
- (7) Omezeními podle odstavců 1 a 2 a rozhodnutím podle odstavce 3 není dotčena pravomoc příslušného orgánu odejmout právnické osobě, proti které je vedeno trestní stíhání, povolení nebo jiné oprávnění k činnosti a navrhnout zrušení této právnické osoby podle jiného právního předpisu.
- (8) Přiměřeně podle odstavců 1 až 7 se postupuje i v případě, že má dojít k zrušení, zániku nebo přeměně právnické osoby ve vykonávacím řízení.
- (9) Orgán veřejné moci nebo osoba, které vedou podle jiných právních předpisů obchodní rejstřík nebo jiný zákonem určený rejstřík, registr nebo evidenci právnických osob, nezapiší zrušení nebo přeměnu právnické osoby do takového rejstříku, registru nebo evidence, ani neprovedou její výmaz bez povolení podle odstavce 3, ledaže se na zrušení nebo přeměnu právnické osoby hledí jako na platné podle odstavce 4.
- (10) Pokud není splněna některá z podmínek umožňujících podle odstavců 1 až 9 zrušení nebo přeměnu právnické osoby, právnická osoba nezanikne.

(11) Přeměnou se pro účely tohoto zákona rozumí sloučení, splynutí nebo rozdělení právnické osoby, převod jmění na společníka, změna právní formy právnické osoby nebo přemístění sídla právnické osoby do zahraničí.

§ 33

Zajišťovací opatření

(1) Hrozí-li důvodná obava, že obviněná právnická osoba bude postupovat způsobem uvedeným v § 67 písm. c) trestního řádu, může již v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce a v řízení před soudem předseda senátu obviněné právnické osobě dočasně pozastavit výkon jednoho nebo více předmětů činnosti nebo uložit omezení nakládání s majetkem této právnické osoby; přitom přihlédne i k důsledkům, které může mít uložení zajišťovacího opatření na třetí osoby.

(2) Z důležitých důvodů může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce na návrh dotčené právnické osoby povolit provedení úkonu, který se týká majetku, na nějž se vztahuje zajišťovací opatření podle odstavce 1. Nevyhoví-li státní zástupce návrhu právnické osoby podle věty první, je povinen jej nejpozději do 5 pracovních dnů od doručení předložit k rozhodnutí soudci; o tomto postupu vyrozumí dotčenou právnickou osobu.

(3) Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce zajišťovací opatření zruší nebo omezí, jestliže již není pro účely řízení třeba nebo není třeba ve stanoveném rozsahu.

(4) Rozhodnutí podle odstavce 1, kterým byl právnické osobě dočasně pozastaven výkon jednoho nebo více předmětů činnosti, jakož i rozhodnutí o zrušení nebo omezení tohoto zajišťovacího opatření, se zašlou bez zbytečného odkladu orgánu udělujícímu povolení nebo jiné oprávnění k činnosti obviněné právnické osobě a v případě právnické osoby uvedené v § 17 odst. 4 také České národní bance.

(5) Právnická osoba, které bylo uloženo zajišťovací opatření podle odstavce 1, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti se musí neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji právnická osoba, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí. Nevyhoví-li takové žádosti v přípravném řízení státní zástupce, je povinen ji nejpozději do 5 pracovních dnů od doručení předložit k rozhodnutí soudci; o tomto postupu vyrozumí dotčenou právnickou osobu.

(6) Proti rozhodnutím uvedeným v odstavcích 1 až 5 je přípustná stížnost, jež má v případě rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajišťovacího opatření nebo povolení úkonu podle odstavce 2 odkladný účinek.

§ 33a

Státní zástupce a v řízení před soudem soud může při zvážení všech rozhodných skutečností na odůvodněnou žádost České národní banky přerušit trestní stíhání proti právnické osobě, je-li to zapotřebí pro zajištění účinného uplatnění opatření k řešení krize nebo opatření včasného zásahu uloženého podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu.

§ 34

Úkony právnické osoby

- (1) Za právnickou osobu činí v řízení úkony ten, kdo je k tomu oprávněn v řízení před soudem podle občanského soudního řádu. Tato osoba musí prokázat své oprávnění k činění úkonů za právnickou osobu.
- (2) Právnická osoba si může zvolit zmocněnce. Zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí. Plnou moc lze udělit i ústně do protokolu. V řízení může mít obviněná právnická osoba současně pouze jednoho zmocněnce.
- (3) V řízení může za právnickou osobu činit úkony současně jen jedna osoba.
- (4) Činit úkony v řízení nemůže osoba, která je obviněným, poškozeným nebo svědkem v téže věci. Pokud je v průběhu řízení zjištěna tato skutečnost, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce vyzve právnickou osobu, aby určila k provádění úkonů v dalším řízení jinou osobu; k určení takové osoby jí stanoví lhůtu zpravidla v délce 7 dnů.
- (5) Není-li osoba uvedená v odstavci 4 určena ve stanovené lhůtě, nebo právnická osoba nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení, popřípadě právnické osobě nebo jejímu zmocněnci prokazatelně nelze doručovat písemnosti, předseda senátu a v přípravném řízení soudce ustanoví právnické osobě opatrovníka. Osobu lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Opatrovníkem nelze ustanovit osobu, o níž lze mít důvodně za to, že má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje obavu, že nebude řádně hájit zájmy právnické osoby. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je ustanovován opatrovníkem, a nevylučuje-li to povaha věci, též právnické osobě.
- (6) Osoba uvedená v odstavci 1, zmocněnec a opatrovník mají v řízení stejná práva a povinnosti jako ten, proti němuž se vede trestní řízení.
- (7) Nedostaví-li se osoba uvedená v odstavci 1, popřípadě zmocněnec obviněné právnické osoby nebo opatrovník, k hlavnímu líčení bez řádné omluvy, může soud hlavní líčení provést v jejich nepřítomnosti, byla-li obžaloba obviněné právnické osobě řádně doručena, byla-li včas a řádně k hlavnímu líčení předvolána, bylo-li dodrženo ustanovení o zahájení trestního stíhání a obviněná právnická osoba byla upozorněna na možnost prostudovat spis a učinit návrhy na doplnění vyšetřování.
- (8) Má-li právnická osoba zmocněnce nebo byl-li jí určen opatrovník, písemnosti určené právnické osobě se doručují pouze tomuto zmocněnci nebo opatrovníkovi, pokud trestní řád nestanoví jinak.

§ 35

Obhájce

- (1) Ustanovení § 34 nemá vliv na právo obviněné právnické osoby na obhajobu.
- (2) Pro obviněnou právnickou osobu se nepoužijí ustanovení trestního řádu o nutné obhajobě.

§ 36

Předvolání, předvedení a pořádková pokuta

(1) Jestliže se osoba, která za právnickou osobu činí úkony podle § 34, bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předvedena, pokud byla řádně předvolána.

(2) Jestliže osoba, která za právnickou osobu činí úkony podle § 34 odst. 1, 2 nebo 4, přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě, nebo pokud bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které jí byly dány podle trestního řádu nebo podle tohoto zákona, může být právnické osobě, kterou zastupuje, předsedou senátu a v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem uložena pořádková pokuta do 500 000 Kč. Dopustí-li se jednání uvedeného ve větě první opatrovník, lze mu uložit pořádkovou pokutu do 50 000 Kč.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek. Na rozhodování o stížnosti se obdobně použije § 146a trestního řádu.

§ 37

Výslech a závěrečná řeč v hlavním líčení a ve veřejném zasedání

(1) Koná-li se společné řízení proti právnické i fyzické osobě, vyslechne se při hlavním líčení a veřejném zasedání nejprve fyzická osoba a až poté zástupce právnické osoby.

(2) Při závěrečných řečech mluví po závěrečné řeči státního zástupce, poškozeného, zúčastněné osoby, popřípadě po jejich zmocněncích, obhájce právnické osoby, poté zástupce právnické osoby, obhájce fyzické osoby a fyzická osoba. Poslední slovo přednese nejprve zástupce právnické osoby a poté fyzická osoba.

§ 37a

Trestní příkaz

Trestním příkazem lze právnické osobě uložit tyto tresty:

- a) peněžitý trest,
- b) trest propadnutí věci,
- c) trest zákazu činnosti do pěti let,
- d) trest zákazu držení a chovu zvířat do pěti let,
- e) trest zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži do pěti let,
- f) trest zákazu přijímání dotací a subvencí do pěti let,
- g) trest uveřejnění rozsudku.

§ 38

Výkon trestu zrušení právnické osoby

(1) Jakmile nabude právní moci rozsudek, kterým byl uložen trest zrušení právnické osoby, nařídí předseda senátu jeho výkon. V nařízení výkonu trestu jmenuje likvidátora. Právnická osoba vstupuje do likvidace ke dni právní moci odsuzujícího rozsudku, kterým byl uložen trest zrušení právnické osoby. Právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo v jiném zákonem určeném rejstříku, registru nebo evidenci zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, registru nebo evidence, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

(2) Při likvidaci právnické osoby se při výkonu trestu zrušení právnické osoby postupuje podle jiného právního předpisu upravujícího likvidaci právnické osoby zrušené soudem, nestanoví-li tento zákon jinak.

(3) Předseda senátu může na návrh osoby, jež na tom osvědčí právní zájem, nebo i bez návrhu, nestanoví-li jiný právní předpis jinak, odvolat likvidátora, který porušuje své povinnosti, a nahradit ho jinou osobou.

§ 39

Výkon trestu zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži

Na výkon trestu zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži se přiměřeně užije ustanovení § 350 trestního řádu o výkonu trestu zákazu činnosti.

§ 40

Výkon trestu zákazu přijímání dotací a subvencí

Na výkon trestu zákazu přijímání dotací a subvencí se přiměřeně užije ustanovení § 350 trestního řádu o výkonu trestu zákazu činnosti.

§ 41

Výkon trestu uveřejnění rozsudku

(1) Jakmile nabude právní moci rozsudek, kterým byl uložen trest uveřejnění rozsudku, vyzve předseda senátu odsouzenou právnickou osobu, aby jej na své náklady a v určené lhůtě a v určeném rozsahu uveřejnila v jím určeném druhu veřejného sdělovacího prostředku.

(2) Neuveřejní-li odsouzená právnická osoba rozsudek způsobem uvedeným v odstavci 1, rozhodne předseda senátu o uložení pořádkové pokuty do 500 000 Kč. Tuto pořádkovou pokutu je možno uložit i opakovaně, a to až do doby splnění uložené povinnosti.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Zvláštní ustanovení o řízení o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

§ 42

(1) Má-li právnická osoba sídlo na území České republiky, pro účely zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních se považuje za osobu, která je občanem České republiky nebo má na jejím území trvalý pobyt.

(2) Ustanovení části páté hlavy VI dílu 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění v České republice se použijí na rozhodnutí jiného členského státu směřující vůči právnické osobě, která má na území České republiky sídlo nebo majetek. Pravomocné rozhodnutí soudu České republiky ukládající peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění lze při splnění podmínek uvedených v části páté hlavě VI dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat do jiného členského státu, o němž lze důvodně předpokládat, že na jeho území má tato právnická osoba sídlo nebo majetek.

(3) Ustanovení části páté hlavy IX zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních se neužijí.

Účinnost

§ 48

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2012.

Němcová v. r.

Nečas v. r.